

Αποστολικοί Πατέρες και Απολογητές

Το πλήρωμα του χρόνου

- ❖ Συνάντηση Ιουδαϊκού κόσμου με ελληνισμό. Μετάφραση των εβδομήκοντα, Φίλωνας μέσω της αλληγορίας.
- ❖ Η ελληνική φιλοσοφία έδωσε την έννοια της θεωρίας, της εξύψωσης του ανθρώπου σε κάτι πέρα από αυτόν. Ο Μ. Αλέξανδρος άλλαξε το κέντρο προσοχής από την πόλη στην οικουμένη.
- ❖ Η λατρεία του αυτοκράτορα ως στοιχείο ενότητας. Προσέδωσε συνοχή.
- ❖ Οι τρεις αυτοί παράγοντες δημιούργησαν τις κατάλληλες συνθήκες εξάπλωσης του χριστιανισμού.

Η περίοδος των διωγμών

- ❖ Το κήρυγμα του Χριστού στην συνοπτική παράδοση, στο κατά Ιωάννη, στον Απ. Παύλο.
- ❖ Εκτός από ευνοϊκές προϋποθέσεις δημιούργησε και αντιπαλότητα. Δράση των Αποστολικών Πατέρων για την ενδυνάμωση της ηθικής διδασκαλίας και των Απολογητών μετέπειτα για τις προκλήσεις έναντι Ιουδαίων, Ελλήνων και του κατηχητικού έργου σε ένα περιβάλλον αιρέσεων (μοναρχιανισμός, γνωστικισμός).

Αποστολικοί Πατέρες (100-150)

- ❖ Κλήμης Ρώμης.
- ❖ Ιγνάτιος Αντιοχείας.
- ❖ Πολύκαρπος Σμύρνης.
- ❖ Διασωθέντα έργα.

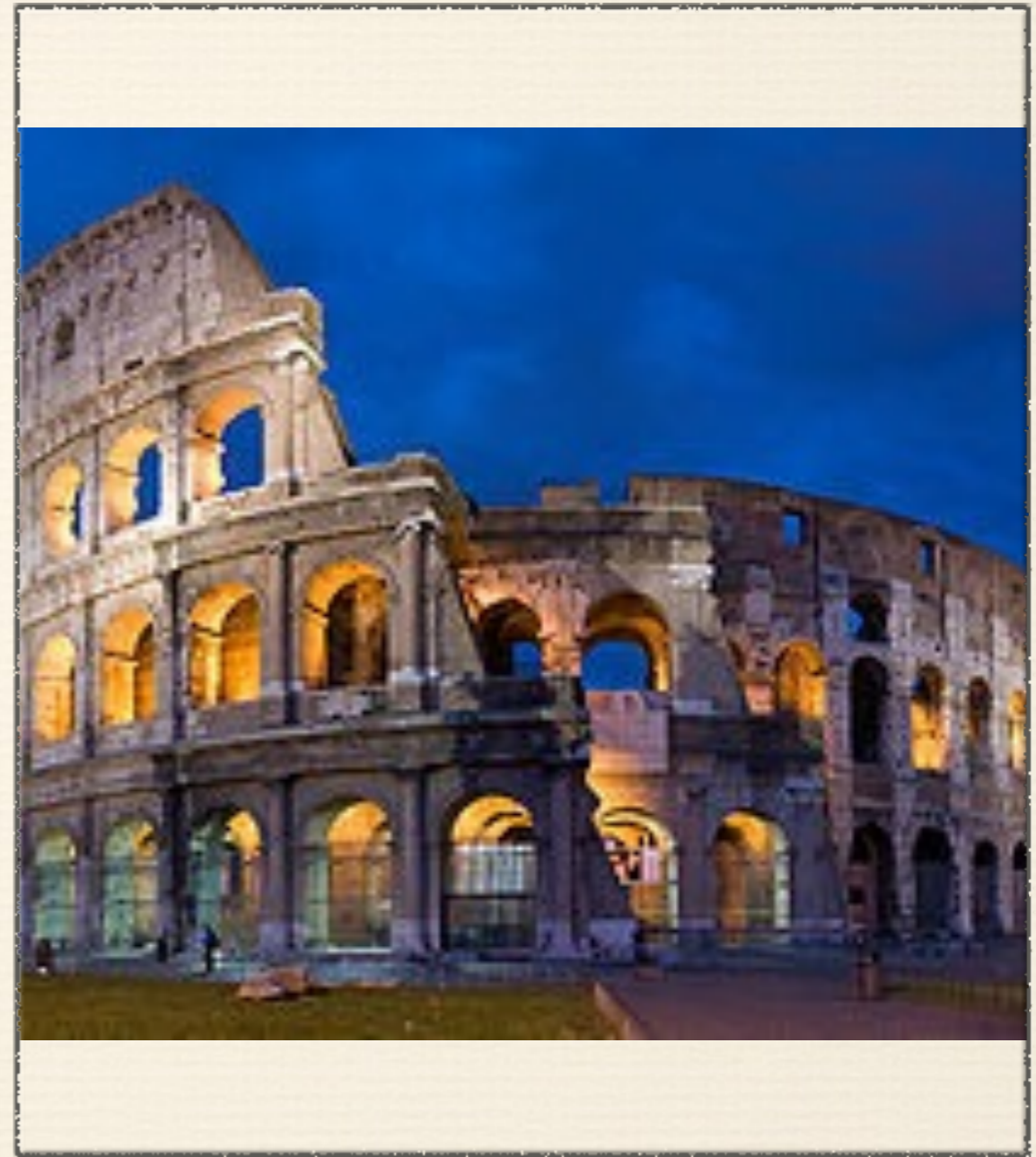

Κλήμης Ρώμης

- ❖ Α΄ Προς Κορινθίους Επιστολή. (96 μ.Χ)
- ❖ Ηθικό περιεχόμενο, κλήση σε μετάνοια, ως χάρη του λυτρωτικού έργου του Χριστού

Ιγνάτιος Αντιοχείας

- ❖ 7 επιστολές κατά την πορεία του στη Ρώμη.
- ❖ Βασικές θέσεις περί Θ. Ευχαριστίας, ιεραρχίας στην Εκκλησία, ενότητα της εκκλησίας (καθολική). Μίμηση του πάθους του Χριστού.
- ❖ Η πίστη όχι από κείμενα αλλά από την προφορική παράδοση για το ζωντανό πρόσωπο του Χριστού.

Πολύκαρπος Σμύρνης

- ❖ 70-155. 110 Επίσκοπος. Σχέση με τον Αγ. Ιωάννη. Εορτασμός του Πάσχα και συζητήσεις με τον Πάπα Ανίκητο.
- ❖ Προς Φιλιππησίους.
- ❖ Μαρτύριο Πολυκάρπου Σμύρνης

Διασωθέντα έργα

- ❖ Διδαχή. Ηθικό περιεχόμενο.
- ❖ Δεύτερη Επιστολή Κλήμεντος. 100-150. Κλήση προς μετάνοια.
- ❖ Επιστολή Βαρνάβα. 70-138
- ❖ Η προς Διόγνητον επιστολή. 120-150.

Βασικές σκέψεις αρχαίων απολογητών.

- ❖ Αποστολική παρακαταθήκη
- ❖ Περί φύσεως και γνώσεως του Θεού
- ❖ Απολογητές και Λόγος. Η επίδραση του Φίλωνα.
- ❖ Ενδιάθετος και προφορικός Λόγος.
- ❖ Το πρόβλημα της ορολογίας. Η επιμονή στην μοναρχία έναντι ειδωλολατρών και Ιουδαίων οδήγησε στην οικονομική ορολογία Υιού και Πατρός. Σύστημα υποταγής.

Απολογητές

- ❖ Ιουστίνος ο Μάρτυρας.
- ❖ Αθηναγόρας ο Αθηναίος.
- ❖ Τατιανός ο Σύρος.
- ❖ Θεόφιλος Αντιοχείας.
- ❖ Κλήμης Αλεξανδρεύς.

Αθηναγόρας ο Αθηναίος.

- ❖ Δύο έργα: «Πρεσβεία περί τῶν Χριστιανῶν» καὶ «Περί ἀναστάσεως τῶν Νεκρῶν».
- ❖ Ὁ Πατήρ εἶναι ἀγέννητος, ὁ Υἱὸς γεννητός ἀπὸ τὸν πατέρα ὡς Λόγος καὶ ἡ ἐνότητα τῶν δύο μαζί μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

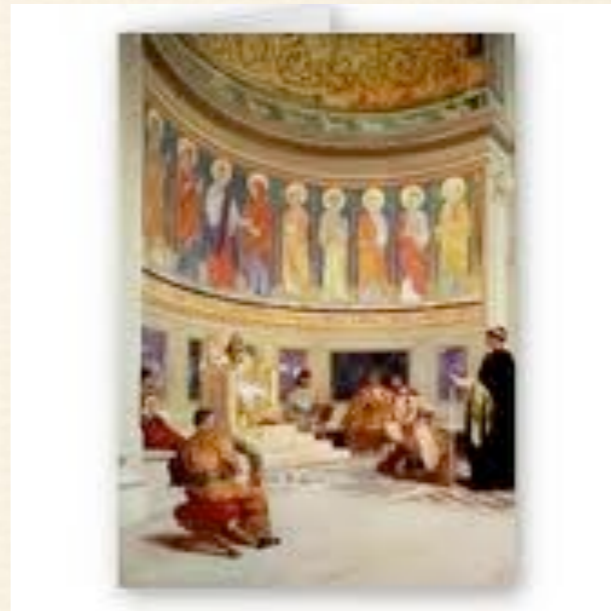

Τατιανός ο Σύρος

- ❖ Δύο έργα: α) Λόγος πρὸς Ἕλληνας β) Τὸ «διὰ τεσσάρων Εὐαγγέλιον».
- ❖ Επιχειρεῖ πλήγμα ἐκ τῶν ἔσω. Ἐπεσε σε αἵρεση. Εγκρατίτες.

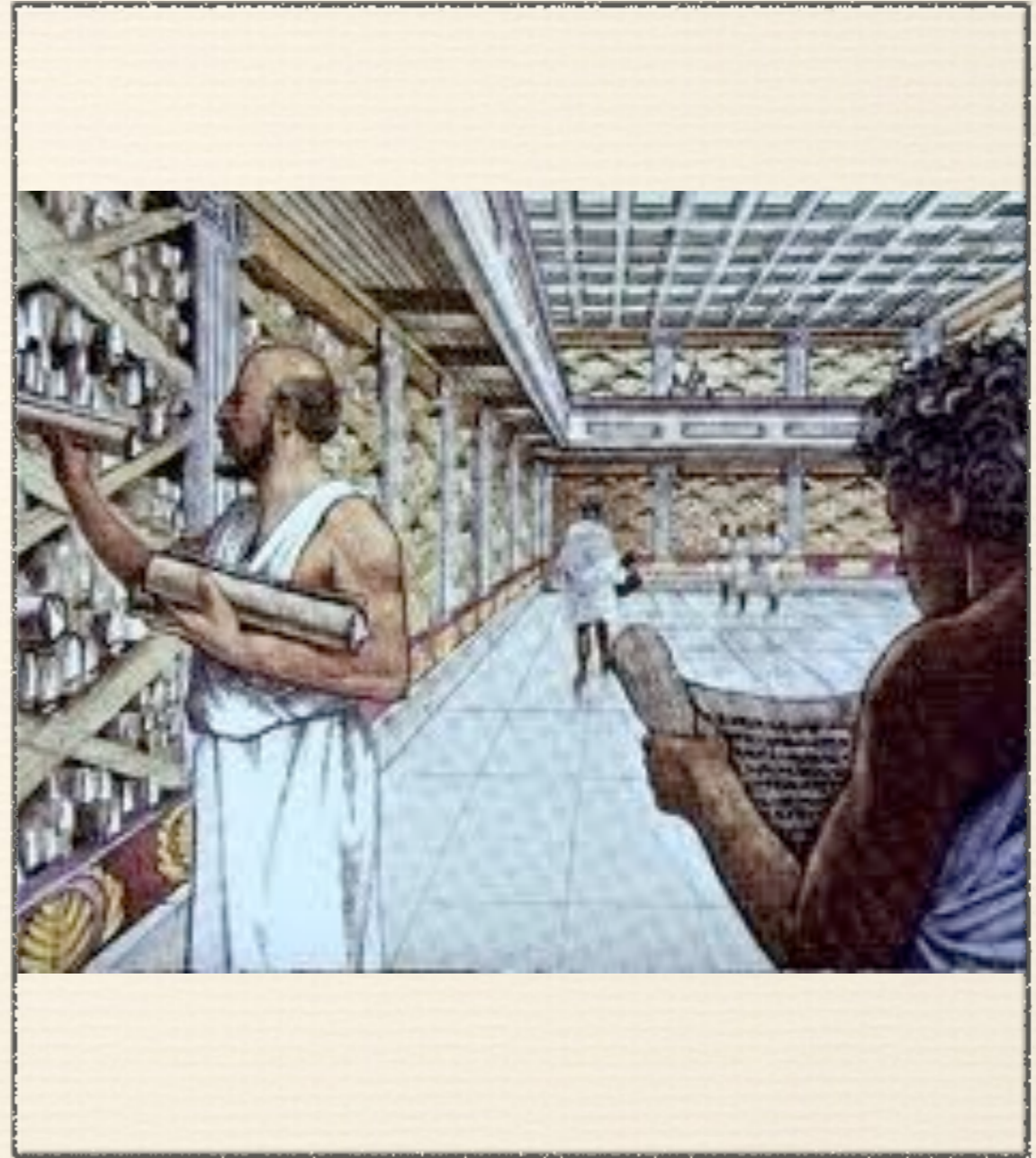
Θεόφιλος Αντιοχείας.

- ❖ Σώζεται το Προς Αυτόλυκο.
- ❖ Ο Θεός δημιούργησε εκ του μή όντος. Η διαφορά με τον Πλατωνισμό.

Κλήμης ο Αλεξανδρεύς

- ❖ Το της κατηχήσεως διδασκαλείον.
- ❖ α) Προτρεπτικός πρὸς Ἕλληνας
β) Παιδαγωγός γ) Στρωματεῖς
δ) Τὶς ὁ σωζόμενος πλούσιος ε)
Ἔπόμνημα στὴν Π. καὶ Κ.
Διαθήκη.
- ❖ Πίστη και γνώση. Ο αληθής γνωστικός.

Επιχειρήματα απολογητικών συγγραμμάτων.

- ❖ Η φιλοσοφία ως παιδαγωγός των εθνών όπως ο νόμος για τους Ιουδαίους.
- ❖ Χρήσιμη ως προς την ακρίβεια της ορολογίας και την διάδοση της αληθείας.
- ❖ Οι επιθετικές εκφράσεις της γραφής αναφέρονται στην εμπαθή φιλοσοφία και όχι σε αυτή που δίδει την δικαιοσύνη.
- ❖ Η Γραφή ήταν η πηγή της φιλοσοφίας.

Παράδειγμα απολογητικής γραμματείας

- ❖ Κλήμης Αλεξανδρεύς, *Στρωματεῖς I*, 9.43.1-12
- ❖ ἄμπελος δὲ ὁ κύριος ἀλληγορεῖται, παρ' οὗ μετ' ἐπιμελείας καὶ τέχνης γεωργικῆς τῆς κατὰ τὸν λόγον τὸν καρπὸν τρυγητέον. κλαδεῦσαι δεῖ, σκάψαι, ἀναδῆσαι καὶ τὰ λοιπὰ ποιῆσαι, δρεπάνου τε, οἴμαι, καὶ μακέλλης καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων τῶν γεωργικῶν πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀμπέλου χρεῖα, ἵνα ἡμῖν τὸν ἐδώδιμον καρπὸν ἐκφήνη. καθάπερ δὲ ἐν γεωργίᾳ [οὕτω] καὶ ἐν ἰατρικῇ χρηστομαθῆς ἐκεῖνος ὁ ποικιλωτέρων μαθημάτων ἀψάμενος, ὡς βέλτιον γεωργεῖν τε καὶ ὑγιάζειν δύνασθαι, οὕτω κἀνταῦθα χρηστομαθῆ φημι τὸν πάντα ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ἀναφέροντα, ὥστε καὶ ἀπὸ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀπὸ γραμματικῆς καὶ φιλοσοφίας αὐτῆς δρεπόμενον τὸ χρήσιμον ἀνεπιβούλευτον φυλάσσειν τὴν πίστιν.

Κλήμης Αλεξανδρεύς, *Στρωματεῖς I*, 20.100.1-3

- ❖ ἡ γοῦν σαφήνεια συνεργεῖ πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρὸς τὸ μὴ ὑποπίπτειν ταῖς κατατρεχούσαις αἰρέσεσιν. αὐτοτελὴς μὲν οὖν καὶ ἀπροσδεῆς ἡ κατὰ τὸν σωτῆρα διδασκαλία, δύναμις οὖσα καὶ σοφία τοῦ θεοῦ, προσιούσα δὲ φιλοσοφία ἢ Ἑλληνικὴ οὐ δυνατωτέραν ποιεῖ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀδύνατον παρέχουσα τὴν κατ' αὐτῆς σοφιστικὴν ἐπιχείρησιν καὶ διακρουομένη τὰς δολερὰς κατὰ τῆς ἀληθείας ἐπιβουλὰς φραγμὸς οἰκείως εἴρηται καὶ θριγκὸς εἶναι τοῦ ἀμπελῶνος. καὶ ἡ μὲν ὡς ἄρτος ἀναγκαία πρὸς τὸ ζῆν, ἡ κατὰ τὴν πίστιν ἀλήθεια· ἡ προπαιδεία δὲ προσοψήματι ἕοικεν καὶ τραγήματι, δείπνου δὲ λήγοντος γλυκὺ τρωγάλιον κατὰ τὸν Θηβαῖον Πίνδαρον.